

УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА

ЩОДЕННА
непартійна демократична газета.
Виходить у Варшаві
під провідним керівництвом
Олександра Саліковського,
при участі видатних українських
літературних сил.

Особистий приїзд в редакційних спра-
вах від 11 до 12 год. ранку.

Дрібні рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
В Польщі: На місяць — 600 мар. пол.;
для інтернованих 300 мар. пол.
За кордоном: в Америці 1 долар, Фран-
ції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр.; Італії
10 лір; Швейцарії 1 шв. фр.; Німеччині
25 марок; Чехословаччині 95 крон чех.;
Болгарії 25 левів; Румунії 25 лей; Австрії
300 корон.
Зміна адреси — 75 мар. пол.
ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:
За рядок петиції: перед текстом 90 мар.
пол.; після тексту 70 мар. пол.
Адреса редакції та контори:
Варшава, Новий Світ, 22 (Warszawa, Nowy
Świat, 22). Телефон редакції 229-00

Ціна окремого примірника 30 мар.

Ч. 150.

Варшава, вівторок 1 листопада 1921 року.

Ч. 150.

Український Будівельний Союз

Львів, вул. Оссолінських 6.

(Адреса для телеграм: „УБУС“ — ЛЬВІВ).

БУДУЄ: церкви, читальні, кам'яниці, школи, млини, тартаки,
дахкарни, цегельні, вапнярки, прядильні, і т. д.
ПРОДАЄ: вапно, цемент, цеглу, дошки, цвяхи, бляку, дахяку, чере-
пиху, гонти, машини, мотори, вальці, начиння і т. д.
ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ. — КУПУЙТЕ УДИЛИ.

Від редакції „Української Трибуни“

Наші постійні читачі знають, які жертви приносило видавництво „Української Трибуни“, щоб зробити її приступною для широких верств українського громадянства. Передплатний тариф і ціна окремих чисел газети не складали й половини тієї суми, яку доводилося витратити на видання часопису. В той час, як всі інші газети значно збільшили ціни, „Українська Трибуна“ залишала їх без зміни.

Тепер, коли й платити за друк газети, й ціни на папір, і вартість доставки часопису передплатникам вирости більш ніж у два рази проти того, що коштувало все це ще два-три місяці тому, — витрати, які несе „Українська Трибуна“, показуються цілком невідповідними засобом видання. Рона їх витримати не може.

Щоб не йти в найближчі часи на припинення часопису, видавництво „Української Трибуни“ примушене з 1 листопада підвищити ціну на газету, а саме: передплата на місяць буде коштувати 600 марок, а для інтернованих — 300 мар., і ціна окремого числа — 30 мар.

Якщо наше громадянство бажає, щоб „Українська Трибуна“ й надалі виходила, то повинно передплачувати газету й поширювати її в суспільстві. Старих наших передплатників, а також урядові й громадські інституції просимо крім того негайно вирівняти всі заборгованості, які досягають разом дуже позначної цифри.

Передплачуйте й купуйте „Українську Трибуну“, вносьте пожертви в її пресовий фонд і таким чином ви дасте нам можливість продовжувати її видання й служити вашим інтересам. Зараз ці інтереси потребують особливо пильного захисту, й втрата єдиного нашого органу на еміграції могла б дуже шкідливо відбитися на наших справах.

1 листопада 1921 р.

„Самостійництво“ що розгортається тут коло нас на наших очах, чи то в Польщі, чи то в Угорщині, чи то в Німеччині, ми зовсім перестали звертати увагу на ті далекі події, які немаче не мають нічого спільного з нашими справами та з нашими інтересами.

Проте зараз на Далекому Сході відбуваються події величезної ваги, про які на жаль, в європейську пресу попадає занадто мало відомостей. Велика китайська революція 1912 року, що розвалила імперську владу й встановила республіканський лад, як відомо, йшла так, як і всі революції, то два кроки вперед, то крок назад, то знову крок вперед. Країна з великою тисячолітньою культурою, хоч і своєрідною, — нам чужою, але все ж надзвичайно високою, почала знову пробуджуватися з довгого вікового сну, в якому вона перебувала, підпавши під владу північних диких варварів-манджурів.

Многочисельний багатомовний Китай, скинувши владу манджурської династії, все ж не збувся гегемонії манджурського народу і хоч з великими труднощами склався демократичний лад в Китаю, але швидко тільки номінально, бо по суті держава, як була централістичною, так нею й залишалася й надалі. Теперішні події з їх горожанською війною і полягають в тому, що найбільш культурна частина Китайської республіки, — південь, — властивий Китай, веде збройну і досі дуже щасливу війну проти півночі — Пекину. Прибічники перетворення Китаю в спілку окремих національних держав борються та переміщують централізм, китайських єдино неділимців. На чолі федеративного руху та його уряду стоїть, відомий ще з першої китайської революції, д-р Сун-Ят Сен, родом з Ілханю,

по європейському освічена людина.

За довго ще до цієї затяжної революції Китай зробивши широкою ареною боротьби різних чужосторонніх впливів та апетитів, що викликало в країні незрозумілі протести, скеровані проти влади, і довело нарешті до великої революції. Через те й має величезне світове значіння те, яким край цей вийде з цієї стабільної боротьби. Чи вийде він дужим з силою місцевих житлових національних організацій, що в своєму розвитку при незлічених природних багатствах країни поставили його поруч з іншими культурними країнами світа, чи навпаки, переможуть підпомагані зовні „єдино-неділимці“.

Взявшись за виключення обов'язки „общимперської поліції“ влада останнього типу звичайно сприятиме прогрес, затримуючи весь час країну по йма нікому не потрібної цілості в ставі дійної корони, чи в стані рибної сажалки, куди чужоземні „приятелі“ по мірі потреби свого столу, запускати будуть підсадку. Не без того звичайно, щоб і III міжнародна не покладала якихсь надій на ті події, що розгортаються в Китаю, але треба думати, що культурний Китай зможе відгородитися від дикого Заходу на цей раз, як той, камієм котрим він уже колись раз відгороджувався від того ж таки Заходу.

З переляку. Майже щоденно приходять вісти з Великої України, які свідчать, що окупанти наші тероризовані повстаннями, втрачають сповістий розум. З переляку вони сповіщають в своїх „Ізвестіях“, що „сорокати тисяч повстанська армія захопила Кам'янець на Поділлі, Проскурів, Старо-Костянтинів, Умань, Житомир, Літин, Вінницю й інші місця північно-західної України“ і раптом засоромившись свого переляку чи може для того

щоб налякати оту сорокати тисячу армію, повідомляють, буцімто подільська губська відкриває як п'ять антибольшевицьких організацій та заарештувала в різних місцях щось 300 чи 400 чоловік. Це точнісінько як той переляканий жид, що на одну руку надів кашкет, а на другу — ямгурку і лякав, що „нас аж три“.

З газетярського обов'язку ми зазначаємо оводі хоробливої фантазії та свідомого ошуканства переляканих комуністів, але по суті ставимося до справи цілком твердо, бо маємо певні відомості про повстанську акцію на Україні. Чека там дійсно лютують, розшукуючи наші організації, і як всі охоранки на світі, брешуть та прозують зі всієї сили. Арештовують вони безліч народу, щоб утворити більше гомону, але повстанські організації й центри, за дуже невеликим винятком, зостаються й зараз цілі й недосяжні. Повстання росте й шириться, загони партизанів захоплюють те одне, те друге місце знищують там гнобителів народних — комсарів і зникають, щоб другого дня з'явитися в іншій місцевості, але день загальної помсти народної ще не настав. Він з кожним днем наближається, він не сьогодні — завтра спалахне великою пожежою на Україні, і тоді дійсно

поваляться зразу десятки большевицьких осередків. Як про рокуваннн близької долі комуністів на Україні, оті їх повідомлення про повстанську армію та її багачі успіхи на Правобережжю треба визнати цілком правдивими.

Вигнані в Польщу. І Караканом російські діачі з Борисом Савінковим на чолі переїхали до Праги, яка з кожним днем набирає все більше й більше характеру славянського еміграційного центру. З великою гостинністю ставляться чехи до політичних вигнанців з Совдепії, і в цім треба вбачати не вияв якихсь безгрунтовних сентиментів, а якраз ту розумну реальну політику, яку не може збагнути ні п. Домбський, ні товариші з „Впереду“. Для них мораль і політика це явища несполучні, а може й протилежні, у них нема думки про завтрашній день, а лише про сучасний момент. А між тим той завтрашній день обов'язково прийде, і тоді виявиться, що моральний та гостинний сусід саме тям, що він безкорисно дав притулок чужоземним вигнанцям з Польщі, зробив справжню реальну політику, бо придбав собі нових друзів, яким належить майбутнє.

Vivat sequens!

Для майбутнього українсько-польських і російсько-польських відносин відіграє не малу роль останній епізод з обсягу польської преси до антибольшевицької України й Росії. Маємо на увазі приятельську умову п.п. Домбського й Каракана (відносно висилки за межі Польщі ряду українських і російських діячів).

Епізод цей, може, дрібний сам по собі, в цілому ланцюгові тих знущань і страждань, які доводиться й доводиться переживати антибольшевицькій еміграції Сходу Європи. Давно вже її трактують як щось дуже близьке до кариного злочинства, — давно вже вона звикла до того, що й лише терплять, що від неї всіма силами хотять позбутися, як від чогось докучливого, зайвого, не-потрібного.

Проте цей останній, свіжий епізод зостанеться, ми глибоко певні у тому, ясно й виразно в громадській пам'яті. Зостанеться, бо він як остання крапля води переповнило чашу. Полягає він в дрібній помилці ряду російських і українських діячів. Були люди й такі, які мали натівність вірити, що Польща є справді самостійна й суверенна держава, що межі впливу й панування Леніна й Троцького кінчаються там, де починається польський кордон.

Виявилось, що помилялись вони, ті люди і групи. Виявилось, що говорять з теперішньою Польщею, як з організованою державою про майбутні відносини між польським народом і Україною і Росією, вільними од большевицького ярма, є річчю зайвою і передчасною. Виявилось, що теперішня Польща, остільки слаба і безвладна, остільки позбавлена почуття власної державної гідності, що не може додержати власних урочистих обіцянок, власного слова.

Сталось так, що оборону державної гідності Польщі, яку втоптали в болото її теперішні державні провідники, довелося на себе брати безправним емігрантам з Совдепії.

Прочитайте лист Д. Філофова, який сими днями з'явився в російських газетах.

„Ми не хочемо чинити якихсь особливих труднощів по-

лякам, які нас прийняли. Можемо йти на найширші уступки. Але одного ми не можемо зробити — зректися своєї людської гідності, своєї особи. Це означало б йти на моральну смерть. А моральна смерть гірше фізичної. Мені кажуть, через що ви, приятелі поляків, не хочете йти на останні уступки. Чи не рискуєте ви втратити наслідки вашої довгої праці? Відповідаю. Власне через те, що я вірний приятель поляків, я не можу йти на уступки, які пропонуються мені. Польща потребує приятелів, а не підлизників і хамів, які втрачають почуття людської гідності“.

Так відповідає Д. Філофова від імені своїх товаришів, які відмовились виконати наказ Каракана, скріпленій Домбським, й виїхати з Польщі добровільно.

Іронія далі хотіла, щоб полякам, які забули власну гідність, довелося нагадувати про неї чужим. Довелося реагувати на їх коротковору антидержавну політику чином, який мусить нагадати теперішній Польщі, до якого провалля, до якого морального занепаду йде вона, ставши до польської згоди з Караканом й К-о.

І ми, які знаємо і розуміємо, що наші стосунки з польським народом не кінчаються сьогоднішнім днем, не можемо не вітати як найгарячіше чину російських емігрантів. Може хоч кому небудь з можновладців теперішньої Польщі цей виступ одкріє очі? Може хоч хто небудь зрозуміє, що є інша політика опріче політики короткозорості і політики сьогоднішнього дня. Зрозуміє і помірkuje над тим, що не треба так старанно і щиро рити провалля між польським народом й його східними сусідами.

Бо історія не кінчається Леніном і Раковським й розрахунки на тридцять сребренників, як це блискуче було доведено 2000 літ тому, не завжди бувають правильні й доцільні.

В. Садовський.

ПРЕСА

РОСІЙСЬКА.

В невідліжному числі „Свободи“ Д. Філософова робить короткий підсумок діяльності савинківської групи російських діячів, після того, як російські військові частини в осені минулого року мусили повернутися до Польщі. Філософова констатує, що група перемогла кризу, що настанала після повороту, й зміцнилася.

„Доки живемо, пише п. Філософова, бортимися ми з Караканом, й певність наша, що комуністи вже напередодні свого упадку — для нас така ж сама правда, як два рази два — чотири. Каракан поважає не нас, а нашої праці в справі російсько-польського порозуміння“.

Як же й у якій мірі пошкодив? — Не так вже дуже, як здавалося би. Що до самої групи, то автор говорить так:

„Ми, що залишилися тут, скоро перенесемо свою працю до якогось іншого центру“.

Як би нас не ганяли, як не доводилося б нам тинятися по білому світу — ми маємо непоганий зв'язок з Росією. Й цей зв'язок — це саме найцінніше для нас, бо живемо й діємо ми Росією. Маємо ворогів і особливо багато їх у Німеччині — вони радитимуть, що Каракан нас переміг“.

Що ж до справи польсько-російських стосунків, то група устали Б. Савинкова, в переговорах у закордонній комісії Союму, висловила погляд, що мета Каракана — посварити поляків з групою.

„Ми на цей гачок не піддаємося... Ми зостанемося на старій позиції й дуже добре розуміємо, що ця подія (висилка) стала майже механічною... Внутрішні зв'язки не перемінюються... лише „технічні“ справи знаходять по технічному трактуванні нас, не зрозуміючи ні нашої логіки, ні моральної та політичної ваги нашої праці“.

Той, хто зменшує силу дружин, або перебільшує ворожу силу, на підставі мертвої механіки, а не живої інтуїції — той робить помилку“.

Далі стаття каже, що група не втратила набутої цінності, не втратила віри у справу й жадності інцидентів не можуть змінити її програму. Проте — не можна сказати, що цей інцидент цілком заостанетсь безслідним для другої сторони в цьому ділі. Бо —

„Хто ж нас винуватитиме за те, що 28 жовтня 1921 р. це число ми на завжди забуватимемо панічником та що воно — це в тому переконані — відгравало свою роль в історії польсько-російських зв'язків“.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

Угорщина й Мала Антанта.

ВІДЕНЬ, 30. X. (ПАС). „Neue Freie Presse“ повідомляє з Будапешту що на кордонах нема жадних змін. В політичних колах сподіваються, що великі держави утримають Малу Антанту від вступу до Угорщини. Газета звертає увагу на становище Румунії, яка не захоплена агресивною. Залізничний зв'язок між Угорщиною й Чехією та Югославією перерваний, тоді як з Румунією зв'язок підтримується. А крім того мобілізати в Румунії не посувається так далеко, як в інших державах Малої Антанти.

Лойд-Джордж і Вашингтонська конференція.

ЛОНДОН 30. X. (ПАТ). Лойд Джордж не бере участі в перших нарадах Вашингтонської конференції. На головування в англійській делегації він уповноважив Бальфура, сам же приїде до Вашингтону тільки, тоді, як йому дозволять державні обов'язки, головне — ірландські справи.

Фаш у Вашингтоні.

НЮ-ІОРК. 29. X. (ПАТ). Маршалок Фаш від'їхав до Вашингтону.

1 листопада друкарня не працює, тому чергове ч. 151 „Укр. Трибуни“ вийде у четвер 3 листопада.

До висилки Савінкова й товаришів з Польщі

На засіданні комісії закордонних справ, яке було присвячене справі видалення з Польщі Савінкова й його однопольових обговорювалися питання, поставлені послом Перлем міністру Скірмунтові про те, як виглядають зараз польсько-чеські взаємини, чи правда, що Бріан виготовив ноту до польського уряду в справі Східної Галичини і про польсько-совітські стосунки та про умови, при яких був підписаний уклад про видалення Савінкова з товаришами.

М-стр Скірмунт відповів, що польсько-чеська торговельна угода вже підписана і буде запропонована сеймові для ратифікації після підписання політичного договору, що поголоски про ноту Бріана ні на чому не спіраються, що до польсько-совітських взаємин, то м-стр заявив, що від 21. IX не було жадної виїмки нот, ані розмов з урядом.

В справі умови, зазначеної п. Домбським з Караханом п. Скірмунт заявив, що їй треба вважати за виконавчий договір для реалізації ризького трактату. В Польщі можуть користатися правом азілю окремі особи і гуманітарні організації, але для активної політики мусить бути зроблений виняток. Про своє видалення емігранти знали ще 2-го б. м. і погодилися з цим, Українці поставились льояльно до багатьох урядів, а виїзд росіян був відрахований до 26-го ч. м.

Голова ради міністрів Поніковський заявив, що, погоджуючись на видалення 14-ти емігрантів, уряд хотів підкреслити своє бажання провадити мирну політику і домогтися, щоб комісія зайняла нейтральну позицію в цій справі.

Після цих заяв відбулися живі дебати, в яких взяли участь п. п. Либман, Деминський, Перль, Камінецький, Стан. Грабський, Тон, Анш і др. Після дебатів була прийнята така резолюція:

Беручи на увагу пояснення уряду в справі „Савінкова і його товаришів“ комісія закордонних справ залишається на своїй позиції з 14-го жовтня і 1) стверджує, що польська політика мусить бути стало-мирною, і що в перебудову застережень, які необхідні для забезпечення миру і спокою держави, уряд повинен захо-

вувати непохитну рішучість. 2) що та рішучість мусить в першу чергу виявлятися у відносинах Польщі до совітів, які з виразною волею відмовляються виконувати найбільш категоричні зобов'язання ризького трактату і 3) висловлює надію, що п. міністр закордонних справ доручить ведення зносин з совітами людям, здібним до тої рішучості і до успішного захисту інтересів Польської держави“.

В Угорщині

Угорці не бажать видати Кароля.

ПАРИЖ, 31.10. (РСП). „Пті Журналь“ довідується, що правитель Угорщини Хорті та міністр президент граф Бетлен офіційно заявили, що вважають неможливим видати бун. короля ні Великій, ні Малій Антанті.

Зречення або сніщення Кароля. ВІДЕНЬ, 29.X (ПАТ). „Neues Wiener Tageblatt“ повідомляє з Будапешту: король Кароль до цього часу ще не підписав декрету про своє зречення престолу. До неї ця справа має бути розв'язана. Як що король не підпише зречення, то проти його волі буде переведена детронізація.

Кароль про події.

БЕРЛІН 30.X. (ПАТ). „Vossische Zeitung“ містить депешу свого кореспондента з Будапешту, який повідомляє, що одному з американських журналістів пошталю дісталися до б. короля Кароля і його жінки. В розмові з цим співробітником Кароль зазначив, що опір військ уряду під Будапештом був для нього розчаруванням, тоді як його заперечили, що все військо перейшло до його бік. Коли Кароль побачив, що починається литись кров, то він наказав своїм військам відступити і припинити бійку. Б. король спростував підомости, що його ніби опустив разом з військом полк. Остенбург. Звільнення війська відбулося по наказу самого короля. Зайняти Будапешт не вдалося тому, що зрадив ген. Регедус, який з початку удавав легітиміста, а потім перейшов на бік Горті.

Європа й Совдепія

Припинення румунсько-совітських переговорів.

Делегати Румунії і Росії Філіліті і Карахан на засіданні 22 вересня у Варшаві обговорювали порядок справ, які мали розглядати на наступному засіданні. На засіданні 26 жовтня під час обговорення нормальних відносин між Росією і Румунією ухвалено припинити наради через те, що представник Румунії вважав неохочим виїхати до Букарешту, щоб поводити свій уряд про ту ситуацію, яка склалась під час переговорів, і про нову пропозицію російського уряду. (К. Р.).

Большевики вже тягнуть руку до Бесарабії.

БУКАРЕШТ, 30.X. (ПАТ). По урядовим відомостям румунсько-совітські переговори в Варшаві припинені. З початку був ухвалений програм наряд, по якому мали обговорюватися тільки справи торговельні відносин і урегулювання пароплавання на Дністрі, тепер же совітський делегат висунув вимоги урегулювання справи Бесарабії і російсько-румунського кордону і охорони меншостей. Румунські делегати відмовились обговорювати справу легальності приєднання Бесарабії, за те погодились обговорювати справу урегулювання наслідків того приєднання. Що торкається охорони меншостей, то румунські делегати зазначили, що ця справа вже урегульована відповідними трактатами. Нарешті румунські делегати зажадали звороту румунського скарбу, який вивезено до Москви, і звороту румунського архіву в Петрограді. Румунські делегати повернулися до Букарешту.

Евакуація японського війська. МОСКВА, 29.X. (ПАТ). З Владивостоку повідомляють, що ухвалена евакуація японського війська з Далекого Сходу.

Дипломати про повстання на Україні.

В суботу відвідали міністра Скірмунта Карахан і Шумський і повідомили, що вони отримали відомості про вибух повстання на Україні в околицях Густина і Городка.

В виступах проти совітської

влади беруть участь великі партизанські відділи, які, по отриманні відомостям, одержують допомогу з польського боку.

Не вважаючи на те, що ці відомості ясно неправдиві, міністерства військових і закордонних справ вжили всіх заходів, щоб перевести слідство з метою встановити правдивий стан річей і перевести можливу ліквідацію цілої справи, як що ці неправдиві відомості матимуть частину правди. (К. П.).

Повстання в большевицькій фантазії.

МОСКВА, 29.X. (ПАТ). „Роста“ повідомляє про повстання в Бесарабії, яке все більш поширюється.

Аеропляни для большевиків.

РИМ, 31.10. (РСП). „Ордине Нуово“ повідомляє, що два великих аеропляни, які збудовано у Турині на заводі Фіат, на замовлення совітського правительства, вилетіли з Турину у Москву.

Совітська Росія

Совітська девальвація.

ГДАНСЬК, 30.10. (ПАТ). „Danziger Zeitung“ повідомляє з Теріок, що там розпочалися предвибірні зібрання з метою нових виборів до петроградського совіту. На зібранні агітаторів Зінов'єв зазначив між іншим: питання про платню надає багато труднощів уряду. Церквані друкарні не можуть виконати грошових виног, тому підбудеться девальвація. Новий рубль ринчатиметься 10,000 старих рублів. Буде визначено два місяці на обмін. Совітський уряд не досить має готівки, тому він робить закупки за кордоном з умовою, що платитиме тільки 10 відсотків вартості в золоті. Європейський промисел згожується на ці умови тому, що бажав торгувати з совітською Росією. Становище російських робітників тяжке, але не таке, як закордонних робітників (!)

В Німеччині

Закриття німецьких заводів зброї

БЕРЛІН, 30.X. (ПАТ). Шеф міжсоюзної контрольної комісії в Берліні ген. Нолле зажадав від німецького уряду знищення так зв. „німецьких заводів“ в кільському цюрти, через те, що вони потаємно фабрикують зброю і амуніцію, а саме головне—підводні човни. Ці заклади раніш були власністю уряду, а тепер замінено на приватну власність акційного товариства. Контрольна комісія в Франкфурті зажадала знищення фабрики порохи Вольфганга під Ганау. Фабрика та стнує, яко фабрика штучних угнонь. Так само мають замкнути фабрики зброї в Ерфурті і Спандаві тому, що там теж потаємно виробляється зброя і амуніція, а офіційно виробляють ніби мисливську зброю і спортові приладдя.

Боротьба з большевизмом

Комуністичний замах у Вільні.

Як повідомляє „Kurjer Poni-dzialkowy“ в Вільні відкрито комуністичний замах. Од певного часу поліція звернула увагу, що ціла низка збігів вів Мінськ з Росії, залишалась в Вільні, з певним апаратом шпигунства і пропаганди. Отже, дочекавшись відповідної хвилини, поліція в п'ятницю захопила цілу організацію. Перш за все заарештовано спеціальну виконавчу шайку, завданням якої було зробити замах на ген. Желіговського. П'ять захоплених большевиків, у яких знайдено всі докази замаху, признались, що вони мали намір забити генерала і всіх видатних віленських діячів, які боролись проти комунізму. Знайдено також цілі склади зброї, яка розвозилась по цілій країні. На минулому тижні віленські комуністи улаштували маніфестацію з плакатами: „геть Михальського“, „геть буржуїв“.

Змова у Вінниці.

МОСКВА, 29.X. (ПАТ). З Вінниці повідомляють, що там відкрита антисовітська організація, яка має багато відділів. Ствержено, що керівниками організації були червоноармійці. Переведено багато арештів.

Громадська Ліга Націй

Українці, хоч з великими труднощами, а все таки виборюють собі все більше місця на тім інтернаціональній шляху єднаня співобітництва з культурними народами, з якого їх дістні роки випирала Москва і який їм остаточно протронули російські царі з своїми Катковими, Грінгутами, Суворініми, Бібіковими, Пізнаки, Флоренськими, В. Шульгинями, П. Струє, Милоковими, Гассеями, Керенськими, Буревіями, Ахсенцевими і їм подібними московськими узятими націоналістами, шовіністами, асиміляторими імперіалістами і центральністами. Українцям, щоб пробитися на той свій старий історичний шлях, всюди й після революції 1917 р. доводиться вести тяжку оборончу боротьбу проти московів, яких навіть лихо не навчило ставитися до людей і народностей з повагою, доброзичливістю та визнанням за ними таких же людських прав, як за собою. Вони і на еміграції в культурних краях все зостаються духовно некультурними. Куди б українці не поткнулися з заявою про свої людські права, всюди їм випеняються права, встановлені московцями й вимагають порабощення їм.

На з'їзді II сою. інтернаціоналу в Люцерні, в любері 1920 р. проти прийняття і визнання українців виступали московці в особі Рос. с. р. Сухомлинова.

На з'їзді інтернаціональної жіночої Ради в Христіанії, в серпні 1920 р. було так само.

На з'їзді інтернаціональної жіночої Ліги свободи й миру в Відні в липні 1921 р. проти визнання і прийняття України агітували московці (особливо п. Покровська), яких потім самі не було прийнято через брак у них певної організації.

На з'їзді Ліги оборони прав народностей в Женеви в серпні 1921 р. проти українців виступали ті ж московці.

Нарешті Московський С. Р. Ахсенцев, од імені своєї організації, в якій беруть участь і Мілкові, і Керенський, і Єфремов, і Мандельштам і інші московські с. р., к. д. і т. д., подав заяву в L'Union internationale des Associations pour la société des Nations, щоб українців і инш. „аложених“ не визнавали і протестували проти прийняття Грузії. Друга ж московська організація, на чолі з Бранчоніновим, з участю Плассона-Росткова і Масодова і делегата од Карпато-руського комітету Гладика, через свого представника в засіданні 13 жовтня 1921 р. виступила з словесними вимогами не визнавати і не приймати української організації в Лігу.

У всіх отсих випадках, однак, українські організації прийнято одностайно.

З 13 до 16 жовтня 1921 р. в Відні, відбулися засідання Reunion du Conseil Général de l'Union, в яких брали участь і українські представники. Рада, не вважаючи на протест московців, прийняла Україну, як рівноправного члена, і допустила до участі в засіданнях, бо затвердження загальними зборами—се тільки формальності.

Як відомо, ще в 1914 р. засновано було громадську міжнародно організацію „Ліга Народів“ для впливів на уряди й громадянство з цілю установлення між народами демократичного ладу і сталого миру на ґрунті справедливого розмежування й полагодження суттєвих інтересів різних держав і народностей. Її основну роботу Ліга показала мир, братерство, рівність, свободу й справедливості та вирішення всіх справ ріжких народів і народностей по поняттю рівної і справедливості людей. Коли, по скінченню війни, Версальська угода пром утворення було в Лігу Народів, то в ній не було й слів про українців, а тільки про російську імперію, яка була однією з найбільш агресивних держав од свого часу.

Гіналу, а тому Громадська Ліга вирішила не ліквідуватися, а розвинути й продовжити свою роботу, піддержуючи зв'язки з офіційною Лігою, щоб вплинути на неї через громадську опінію в напрямі зміни її статуту й утворення роботи, відповідної попереднім ідеалам ініціаторів. Як відомо, се розкодження вже з початку виявилось так різко (між иншим, і в відношенні до визнання України незалежною суверенною державою), що 6 американських сенаторів запротестували проти компромісової поведінки Вільсона, покинули мирну конференцію й поїхали собі в Париж до дому в Америку. Се були наші великі приятелі і напевно, коли б вони переважили, Україна була б визнана вже в люні—люлі 1919 р. Се розкодження вросло до того, що дехто з членів громадської організації Ліги Націй шпирять про офіційну Лігу брошюру під заголовком: „Die Krise der Völkerbünde“. Громадська Ліга набула собі назву „L'Union internationale des Associations pour la société des Nations“, а членів її зветься: „Association (Французька, Українська, Польська, Португальська, Чеська, Угорщинська, Шведська, Естонська, Югославська, Латвійська, Болгарська, Російська, Українська і ин. Кожна держава має 3 голоси. Коли з держави виходить кілька організацій, то вони федеруються і ділять між собою голоси. Росія представляє двома організаціями: Association Nationale de la Société des Nations, на чолі з Бранчоніновим і з участю лише загальних осіб, і Association Internationale de la Société des Nations, на чолі з Ахсенцевим, Єфремовим, Мандельштамом і инш. Московськими С. Р., к. д. і т. д. Кожна з них має по п'ятеро голосів. Українське Товариство прийнято, як представництво Окремої держави.

ви, а тому воно має три голоси.

Питання про вступ українців піднято було А. Яковлевим в Брюсселі ще в грудні 1920 р., але ж українське товариство зорганізувалося в Association Ukrainienne pour la Société des Nations тільки в люлі 1921 р. і тому справа затяглася до кінця вересня, коли президію Української організації було сповіщено, щоб вона подбала про посилку трьох делегатів в Reunion du Conseil Général de l'Union, засідання якого відбулося в Відні 13—16 жовтня 1921 р. Делегатами виявились Голова Українського Товариства Сенатор С. Шелухин і два Тов. Голови—П. Чижевський та генерал Окопко, а секретарями О. Лотоцька, Семенів, Олесьницький і К. Чайка, якому довелось вести велику роботу. Розуміється перед засіданнями довелось подати окремим членам чужинцям потрібні інформації і пояснення.

Особливо це було потрібним через те, що московці виступили проти допущення українців, претендуючи представляти собою не тільки московський, а й український народ. Українська делегація подала в Раду меморандум і 5 старих географічних карт України з 16 віку, надрукованих С. Шелухином, а членам з'їзду роздала меморандум. Прохання про прийняття прочитав перед зібранням П. Чижевський, а подяку за прийняття висловив од імені делегації ген. Окопко.

Членам з'їзду доводилося, що Україна є стара держава, старіша за Московщину, яка по титулові царя, засвоєному по Україні, стала зватися Росією і набула собі остаточне міжнародне визнання свого імені за собою тільки під кінець 18 віку. Пішовши в 1654 р. по договорі під протекторат московського царя, Україна з Московією була зв'язана формою персональної унії. Українська і московська народності, походивши обидві од слов'янського корня, через цілком ріжні між собою домішки до них народ в інших племенах, а також через ріжні історичні, географіч-

ні, сусідські і ин. умови вже в перших днях історичного життя свого уявляють собою цілком ріжні народності, брак спільності між якими так яскраво виявився в роки останньої революції. Україна, як держава, утратила свою державність через узурпацію царів на 8 років пізніше, ніж Польща. Коли через революцію всі народи б. Росії визволилися од влади царя і стали свободними, то між Московією і Україною зник той єдиний державно-правний зв'язок, який був в особі царя і сполучав їх, а тому кожна з цих держав вернулася по праву до своєї готівки і в те своє попереднє становище, в якому була при утворенні договору 1654 р. про протекторат царя і особову унію. Таким чином, Україна з 1917 р. правно знову стала незалежною суверенною республікою, про що народ через Українську Центральну Раду і проголосив в універсалах 7 жовтня 1917 і 19 жовтня 1918 років. Претензії московців чи росіян на порабощення їм українського народу й нищення української державності не тільки не мають під собою ніяких підстав, а противні міжнародному праву, вимогам етики й справедливості і статуту та завданням L'Union des Associations pour la Société des Nations. Московці претендують на Україну не тільки безправно і в цілях імперіалізму й порабощення, а ще й зазіхаючи на природні багатства України—уголь, залізо, морганець, пшеницю, сахарні буряки і т. п. Український народ ніколи не посягав на багатства московського народу і його територію, не вів завоювальничих війн і не нападав на москвичів, а тільки обороняв од них себе, свою землю й свою свободу, як роблять се і тепер. Тому добросусідські відносини з московцями залежать тільки од них самих та й годі. Вступаючи в Громадську Лігу Націй, українці роблять тільки ради миру, свободи й демократичного ладу, до чого прагнуть всією душею і чого не можуть досягти тільки

Події у Львові

Офіційно ПАТ подає 31.X таке повідомлення зі Львова.

Вчорашня урядова „Gazeta Lwowska“ повідомляє: сьогодні в неділю, о 12 год. відділ державної поліції оточив українську катедру св. Юрія і будинки обіч неї і на поданий сигнал ввійшов до будинку, де мешкають українські каноністи. В тому будинку в салі, де завжди дяки складають іспити, захопили комуністичний конгрес. Як раз в той час, як вийшла поліція, відбувались наради. Через те, що деякі члени таємного конгресу кинулись на поліцію, з боку поліції було зроблено кілька вистрілів для постраху, а потім вже поліція в великій кількості ввійшла до салі. Заарештовано кільканадцять осіб з учасників з'їзду. Слідство показало, що до конгресу готувались вже давно і термін його був точно призначений. На конгрес прибули делегати комуністичних організацій, загальне керування яких було в українських руках. Підчас конгресу ніхто не мав права виходити по за будинки катедри св. Юрія, і з тою метою президія з'їзду зробила запаси живності і напівків. В нарадах брали участь члени таємних українських організацій К. У. М. і „Воля“. Знайшли багато відозв і агітаційних брошур. У моменті вступу поліції до будинку катедри на коридорі вартовим стояв український священник*.

Переслухання д-ра Л. Ганкевича.

Д-ра Льва Ганкевича, слідчий суддя Ангельський переслухував дня 28 жовтня.

Переслухання д-ра В. Бачинського.

Д-ра Володимира Бачинського переведено на переслухання до слідчого судді Ангельського, до справи Vg. 4742. Переслухано його за злочини з § 65 б карного закону (заворушення публічного спокою). Предметом оскарження є об'їзди „Народного Комітету“ в справі збирання підписів на протести проти конскрипції. Оскаржений в тій же справі є ред. Михайло Струтинський, який крім того в зв'язку з справою атентату обжалувався за злочини § 58 карного закону (головна зрада) і в §§ 5, 8, 134, 135.

Випущення на волю д-ра Барана.

В п'ятницю дня 28 ц. м. о 3 год. попол. випущено на волю зі слідчої тюрми д-ра Степана Барана, на основі рішення палати радної, вводячи проти нього рівночасно карне слідство про злочин заворушення публічного спокою з § 65 а карного зак.

Дальші арешти.

В дорозі між Ходоровом і Львовом арештовано студ. Володимира Кульчицького зі Львова. (Вперед).

Конференція праці

ЖЕНЕВА. 29. X. (ПАТ) Представники робітників внесли до міжнародної конференції праці внесок, домагаючись, щоб справа урегулювання годин праці в хліборобстві була вміщена на початку порядку денного. Жуго буде в понеділок промовляти, захищаючи цей внесок.

Міжнародна конференція праці обговорювала справу утримання на порядку денному дискусій над проектами, які торкаються безробіття, охорони жінок і дітей в хліборобстві. Делегати власники і делегати швейцарського і кана-

дійського урядів попирали вимогу Франції зняти з порядку денного зазначені питання. Делегати власники зі Швейцарії і урядова голландська делегація, які вчора висловились за зняття з порядку денного справи годин праці в хліборобстві, зазначили, що можна попустити і дискусію по питанні безробіття і охорони жінок і дітей. Голосуючим коїференція ухвалила 90 голосами проти 17 залишити на порядку денному справу безробіття і охорони жінок і дітей.

через чужі зазіхання й напади. Ся аргументація робила своє очевидне враження.

Через те, що український народ уявляє собою одну націю на своїй території і верховна влада належить йому, то Україна уявляє собою державу республіканську.

Засідання Reunion du Conseil Général de l'Union з 13 до 16 жовтня відбувалися під надзвичайно умилним головуванням швейцарця G. Ador. Доклади робили генеральний секретар професор Neelsen (бельгійець). В засіданнях розглянуто було декілька дуже важливих і цікавих питань, які набрали собі особливої серйозності і ясності через те, що між делегатами було багато професорів, учених і відомих старих громадських діячів. Деякі держави були представлені особливо блискуче. Сим поясняється загальна картина академічності й солідності засідань. І коли хто хоч трохи заправляв свою річ гострою промовою, то його зараз же вводили в належне русло. Особливо почали було розгоратися страсти при розгляді питання про національні меншости в державах, але-ж холодна промова англійського представника Діккіна і академічна промова бар. Плейнера викликали одну одну гучні оплески і се сразу дало зрозуміти, в якій площі питання тільки й може пройти.

В Лігу поступили прохання од москвичів з Латвії і од німців з Чехії про прийняття їх організації для оборони своїх прав і свого становища—в першій випадку од латвійців, а в другій од чехів. Цікаве явище: колись москвичі душили латвійців, а німці чехів. Тепер, коли їм не можна душити їх і ті набралися сили, то колишні гнобителі просять оборони во ім'я гуманності, етики і справедливості. Се не перечить москвичам претендувати на гноблення українського народу і вони заявляють вимоги не визнавати українців і не приймати. Оттака то психологія й етика у москвичів! По питанню про національні

меншости подано два доклади: один австрійською Лігою, а другий англійським делегатом Сей останній доклад розбиває і доповнює австрійський. В промовах вияснилась необхідна потреба вирішення цього питання на широкій основі визнання прав за кожною народністю, як во ім'я гуманності, так і во ім'я миру, бо поки хоч якась народність вважає себе пониженою, покриданною, обезправленою, пригнобленою, дати не можна уникнути гострої боротьби за права, а се не може не порушати мирного співробітництва і не загрожувати мирові. Тому доручено сію справу особливій комісії, яка повинна охопити питання для народності, коли вона селена поміж другою більшою народністю, коли вона займає між тією народністю окремі місця, в яких скуплена, і коли вона живе в чужій державі, займаючи окрему територію, на якій може мати свої територіальні державні права. По змісту дебатів можна наперед сказати, що питання вирішено буде комісією в напрямі української конституції про права меншостей на Україні.

Дуже гаряче було стрінуто привітання од студентів Норвегії з проханням вжити заходів, щоб ідеї громадської Ліги Націй було ширше між молоддю по школах, в цілях виховання суспільства на роботу для миру, демократичного ладу і братерського співробітництва народів. Постановлено вжити заходів для допомоги Австрії сирітцями і кредитом.

Позитивно вирішено питання про допомогу австрійській шкільній молоді і дітям, що в тяжкій стані через економічний кризис і валютної хитання. Дуже шкода, що українці пізно вступили, а тому не мали змоги заявити про свої нужди. Офіційна і громадська Ліги Націй мають кілька делегатів, які беруть участь в обох організаціях. Сей персональний зв'язок дає більшу можливість для взаємних впливів і спільної праці там, де програми сходяться. Офіційна Société des Nations присилає

Горіший Шлезі

Справа Шлезка

БЕРЛІН (ЕТЕ) Агенція „Дена“ повідомляє, що рада амбасадорів ухвалила день 31 грудня рахувати якостатній термін переведення в життя всіх постанов женецької умови. Окупація союзних військ буде продовжуватись власне до того терміну.

3 польського життя

Польсько-чеські переговори.

Торговельна польсько-чеська умова, як зазначив міністр закордонних справ Скірмунт, вже підписана і буде передана до Сейму для ратифікації. Не скінчені ще деякі фінансові пакти. Відносно політичної чесько-польської умови розпочались вже вступні наради. По чутках, на цих нарадах обговорюються три головних тези: обопільно прихильна нейтральність, як що виникне конфлікт одної з держав з третьою, певні обмеження що до відносин з Угорщиною. Нарешті, утворення мішаної комісії, яка матиме заданням пильнувати права меншостей на Тішинському Шлезку. (К. П.).

Англійський кредит для Польщі.

ВІДЕНЬ (ЕТЕ). „Neue Freie Presse“ повідомляє, що англійський парламент ухвалив уділити Польщі й Австрії кредит в розмірі 4 мільйонів фунтів стерлінгів. В який спосіб цей кредит буде поділений, ще невідомо. В віденських фінансових колах гадають, що Польща й Австрія одержать по 2 мільйони фунтів стерлінгів.

В Чехії

Виступ німців у Чехії.

ГАНОВЕР 29. 10 (ПАТ.). Перший день мобілізації в Чехословаччині, щоб то 27 б. м., -спіткав гострий опір з боку німецької людности Чехії. В Краслицях (Хебський район) дішло навіть до кривавих сутичок з чеськими легіонерами. 7 чоловік забито. В Багатомісцевостях силою обеззброювано солдатів. В цілій Чехії має бути оголошений стан облоги.

свої справоздання в великій кількості примірників громадській Лізі, через що члени її повідомлені про роботу з безпосередніх джерел. На цій з'їзді роздавано було „Résumé Mensuel des travaux de la Société des Nations“, № 6, за жовтень 1921 р., про засідання в Женеві. На стор. 123 надруковано, що Ліга Націй, по пропозиції делегатів з Канади, визнає за Східною Галичиною право на своє суверенно-державне незалежне існування і во ім'я гуманності висловились ради миру й ладу за найближче вирішення цього питання на користь Галичини.

Од Польщі на засіданнях du Conseil Général делегатом був д-р Іозеф Поляк. До прийняття України в громадську Лігу Націй він поставився цілком позитивно і голосував за.

Загальні збори призначено на Великдень в Празі. Треба, щоб українці як мога більше записалися в організацію і допомогли б своїм співробітництвом. Там ми маємо право на 20 представників. На загальних зборах ми повинні виступити з матеріальними доказами нашої роботи для цілей програми громадської Ліги Націй і дійсного бажання бути достойними членами семі культурних народів.

С. Шолухин.

Адреса українського товариства: Wien, I. Biberstrasse 26/7. K. Tschalka. Дуже потрібно, щоб нам хтось подав хоч один примірник конституції про національні меншости на Україні. В Відні ми його знайти не могли, а він дуже потрібний в інтересах української справи. Сей останній хоч для тимчасового користування прому переслати мені: Wien, III, Hiesgasse 11—13. Поверну в найшвидшому часі. С. Ш.

Вісті з Рідня

Слаба, знесилена Австрія переживає зараз дуже важкі часи й якоїсь твердої яскравої політики не провадить. На кожнім кроці мусить вона оглядатися на Антанта.

Що до совітської Росії і радянської України зокрема, то Австрія являється відносно них скорше об'єктом ніж суб'єктом політичної акції. Якихось рішучих змін в тактиці австрійського правительства супроти цих політичних одиниць в даний момент не приходиться чекати. Австрія залежить тепер більше ніж колись від Антанти і мусить стерегтися вразити її якимись новими концесіями на користь східного більшовизму. Окрім того Правительству мусить дуже зважати на те, щоб не ослабити і без того тяжке становище австрійської демократії в боротьбі проти зростаючого монархістичного руху, який знаходить тут добрий ґрунт в розпачливій економічній і понижуючій політичній становищу Австрії.

Треба зазначити, що австрійська преса інтересу до російських і українських справ загалом не втрачає: недавно тут була уміщена стаття в „Neue Fr. Presse“ з загальним висновком, що помагати в дотеперішній формі російським голодаючим, це значить підтримувати панування більшовиків. Цей голос в провідній віденській часописі показує, що тут починають більш тверезо дивитися на російську демагогію на ґрунті голоду.

Грапляються у Віденській пресі і повідомлення про російські звірства на Україні, між иншим в тій же самій „Neue Fr. Presse“ була вміщена посмертна записка про творчість поета Чупринки, замордованого комуністами.

Приймаючи з Праги до Відня політичний представник Радянської України Михайло Левицький, який мав мандат від Радянського Українського Уряду на політичне представництво на Чехословаччину і Австрію і який осів в цьому напрямку успіху в Чехословаччині, тут в Австрії, не зважаючи на свої енергійні заходи, потерпів шквотіве фіаско. З боку посольства У.Н.Р. перед Австрійським Урядом в цій справі була переведена потрібна контракція, і цей Уряд відмовив Левицькому відносно політичного представництва ним Радянської України.

Заходи прихвильних представників Радянської України в напрямку прихвильнення до себе прихильників до них українських елементів у Відні продовжуються далі. Наслідком переговорів між Українським Відділом Червоного Хреста у Відні в складі Окопника, Матюшенка і Чайки з одного боку і Михайла Левицького, Данила Кулі та пані Кудрі-Муратової, які представники радянської України, з другого боку, зазначені в повідомленні Закордонного Бюро Українського Червоного Хреста, яке було надруковано в „Українському Трибуні“. Характерною ознакою цих переговорів є те, що в них брав участь і професор М. Грушевський, якому Українське Галицьке Правительство хоче передати провід всіма гуманітарними інституціями за кордоном. Що професор не збирається відмовитися від цього пропонування, свідчить вже самий факт його участі в зазначених переговорах. Самі ліві соціалісти революційного заперенняють, що Грушевський

* Повамо ці вісті з Відня в додаток до тих відомостей, що наведені були в статті п. Б. Л.-ського „Комуністи за роботою“, (ч. 149 „Укр. Трибуни“).

Ред.

3. С.

Ріжні вісті

Керенський про майбутній уряд Росії.

ПРАГА. 22.10. (ПАТ). Керенський в розмові з співробітником „Prager Presse“ зазначив, що зараз характерним для відносин в Росії являється те, що більшовизм, завдяки неповідженню своєї політики знаходиться в стадії, яка веде безупинно до капітуляції. Хто обійме уряд у Росії важко передбачити, але майбутній російський уряд буде однаково далекий як од більшовизму, так і од реакції.

Не визнають венецької умови. ВІДЕНЬ. 23.10. По відомостям дипломатичних кол, Мала Антан-

та не збирається приймати якусь посаду від Радянському Правительству, але це лише доводить, що вони це соромляться отверто станути на службу радянсько-українського правительству—слуг російських більшовиків. Згадане призначення професора Грушевського мало бути лише першим ступнем на радянській службі за кордоном; представники Радянського Правительству мали ніби то заявити, що Грушевського буде призначено послом до Лондону. Не бракує і чуток, що професор Грушевський буцім то одержав вже більші суми грошей, але по фінансовому стану його співробітників цього поки що зовсім не помітно.

Перед декількома днями вийав наразі на Україну Вас. Мазуренко, але, як оповідають, він сподівається незабаром повернутися назад за кордон, яко представник Радянської України до Італії чи до якоїсь іншої Європейської Держави.

Що до правих українських кол, то тут треба зазначити нову версію про Василя Вишиваного. Оповідано, що його акція поки що кінчилась тимчасовим фіаском, тому, що його не підтримали в свій час аплівові українські політики за кордоном, що зробило зле враження на німецькі монархістичні кола, які мали дати засоби для його акції. Тепер він робить заходи, щоб українська еміграція дала своїх представників для подорожі разом з ним до Баварії, щоб ці представники при переговорах там на власні очі упевнились в серйозності його акції.

Перед кількома днями Відень відвідав бувший голова українського морського генерального штабу, капітан І. рангу Л. П., який приїхав з Царгороду до Відня в родинних справах. Він оповідав, що в Царгороді заснувався К-т спасення України, над партійний на чолі з Олександром Адаєвичем, адреса якого є Царгород, Пера, Рю д'Алжер 4. До цього Комітету належать українські ріжні політичні напрямки, між иншим і федералісти, але всіх їх з'єднує спільний програм—через Самостійну Україну до Установчих Зборів. Комітет буцім то стоїть в зв'язку з Українським Посольством у Царгороді, але це невірно. По заяві пана П. цей Комітет може робити послаги і нашому Правительству, коли матиме від нього вказівки.

Далі п. П. оповідав, що в Галичці знаходиться корпус Кутепова, з 20.000 чоловік, з них до 70% походять з України. Це найбільша частина армії Врангеля. В ній панує дисципліна, на якій тримається ще Врангель, і яку він хоче ужити при першій можливості для акції на Україні для відбудування невідомої Росії.

Українці в армії Кутепова здебільшого малосвідомі, тому вона може бути небезпечною для справи самостійної української Держави. Наявзати зносини з Українцями армії Кутепова ще не пощастило, бо в ній панують дуже суворі приписи.

Про „Український Землеробний Союз“ П. оповідав, що на чолі його стоїть Родзянко, небиж бувший Голова Державної Думи. Цей союз не хоче мати нічого спільного з Моркотом і його агентами в Царгороді, а поза тим політична платформа цього союзу йому невідома.

3. С.

Наказ про „добровільна самообкладення“.

РИГА. З докладів дискусії на 4-й сесії „вїчка“ з'ясувалось, що спасення Поволжя від голоду може бути здійснено шляхом збору додаткового хлібного податку з селян тих губерній, де був гарний врожай. Для уникнення селянських гвстанів, місцеві влади запропоновано перевести хлібну „розгертку“ як добровільне самообкладення“.

(Г. Р.)

Українське життя

Повстання.

КИШИНИВ, 20.10. «Известия» Одеського Губисполкома ч. 322 пишуть, що в Балтському повіті оперує один з ватажків «банди» Заболотного. Ця газета пише, що «бандити» на ст. Слобідка захопили декількох відповідальних комуністичних робітників.

Крім того повстанці захопили Першомайський повіт, де розпрямилися з комуністами і «незаконниками». «Банди» захопили склади з продовольства і ведуть наступ в напрямку на Київ.

(Українпрес).

БУКАРЕШТ, 20.10. З перших джерел подають, що життя в Одесі й околицях зробилося неможливим.

Банди червоноармійців грабують не тільки на вулицях, але вдираються в помешкання, де обдирають все до нитки. На випадок протесту бандити не сплять перед убивством. Особливо знущаються над жидівським населенням і погрожують йому погромом, якого ще світ не бачив.

Влада переслідує бандитів остільки ретельно, що поки кожного арешту грабників не було помічено. (Українпрес).

Українці на Даленом Сході.

Життя українців на Даленому Сході, на якийсь час з різних причин припинене, на ново оживилося. Подано додаткові про це відомості до тих, що було відіслано в «Укр. Трибуні».

Скрізь відбуваються краєві наради, як наприклад краєва нарада в місті Владивостокі, яка почалася 4 липня і скінчалася 10 липня. На нарадах обмірковуються питання внутрішнього життя, українського шкільництва та кооперації. Крім цього краєві наради принесли постанову перестати реєстрацію всіх українців і в тому напрямі вже йде робота.

На день 1 жовтня скликано до Хабаровська V Український Далекосхідний з'їзд. На ньому, крім докладів секретаріату і з України, будуть порушені справи: національного самоуправління, військові, освіти і економічні справи.

Найкраще йде праця в місті Харбін. Недавно була тут пожежа, яка знищила український «Народний Дім». Але цей будинок знову відновлений і в ньому далі приміщені всі українські інституції і товариства. В Харбіні є такі українські організації: Спілка української молоді, українське музично-драматичне товариство «Бандура», Український Клуб, українське кооперативне товариство «Згода», батьківська і учительська рада при школі, харбінська міська рада і манджурска окружна рада. Зараз йдуть заходи над зорганізуванням товариства «Просвіта» з центральною управою в Харбіні, і філіями в цілому краю. Це товариство має руководити шкільним і взагалі просвітним рухом в цілій Манчжурії. 1 вересня відкрито в Харбіні першу українську гімназію, директором якої призначено Горнінова. Також по селах заводять скрізь українські народні школи, а в одному хабаровському повіті за минулий рік відкрито 7 українських шкіл.

В серпні почав виходити в Харбіні місячник «Вимоги життя», як орган Ради української громади в місті Харбіні. Редагує Ф. Соколов.

Контакт з Україною слабкий. Рідко попадають листи, а ще рідше часописи. (В.)

З'ясування життя.

Громадські діячі України, Кубані, Білорусі та Грузії перебувають на еміграції в м. Празі, на сходинах 28 жовтня ц. р., обговорювали політичну ситуацію, утворену монархічною авантю-

рою Карла Габсбурга, винесла таку резолюцію:

«Громадські діячі України, Кубані, Білорусі та Грузії, перебуваючі на еміграції в Празі, обмірковуючи політичну ситуацію, утворену монархічною авантюрою Карла Габсбурга, констатують, що спроба агонізуючого монархізму вернути втрачені позиції не можна вважати справою, обмеженого значення, бо відновлення монархії в Угорщині завляло би величезною загрозою, як для Ч. С. Р., так і для всіх інших республік—Середньої і Східної Європи, в тім числі й для України, Кубані, Білорусі і Грузії».

Вітаючи чесько-словацький народ, що дружно піднявся проти реставрації монархії, підписані громадські діячі заявляють, що громадські сили названих дружніх народів мають готовність стати поруч з чесько-словацьким народом для боротьби за республіку, асіма можливими способами, до організації військових відділів включно». Підписали: М. Шаповал, Голова Зборів Укр. громади і політичних діячів у Празі, Н. Кричевський, Голова Ч. К. Білоруської партії соціал-федералістів, Л. Л. Бич, Голова Виконавчого Комітету громадських політичних діячів Кубані, Г. Г. Аїоло, представник Ч. К. для Ч. С. Республіки Соц.-демокр. робітничої партії Грузії (Укр. П. Б.).

В справі допомоги студентам. 24 жовтня відбулась в Празі нарада, скликана уповноваженим міністром д-р В. Грса, при участі радника д-ра Брожа, голови громадського комітету М. Шаповала, ректора Українського Вільного Університету проф. О. Колесси, представника чеської професури проф. Я. Бідло і трьох українських студентів для висвітлення питання про організацію допомоги українським студентам, якого в Ч. С. Республіці є вже понад 750 душ. Міністр д-р В. Грса заявив, що уряд республіки стоїть на тім, що треба дати поважну матеріальну допомогу, бо становище студентства є критичне. Щоб наладити всю справу допомоги українській молоді в інших, середніх і нижчих школах треба заснувати спеціальний комітет, зложений з трьох факторів: а) чеської професури і студентства, б) Української професури студентства і в) громадського комітету. Цей комітет мусить об'єднати всю справу матеріально-учебної допомоги, що ж до правної, трудової і иншої допомоги, то це буде на обов'язку Громадського Комітету. Ініціативу скликання нового комітету до речено проф. Я. Бідло. (Українське Пресоє Бюро у Празі).

Допомога збігцям-українцям.

(Лист до редакції).

Прошу В. Ш. П. Редактора вмістити наступне повідомлення Голови Укр. Нац. Ради у Франції П. Ф. Савченка від 12.10 б. р. З огляду на зменшення діяльності, Амер. Черв. Хр. у Франції, зrealизування проєкта відкриття школи для дітей збігців українців у Франції в біжучому шкільному році не є можливим. Укр. Нац. Радою будуть зроблені всі потреби заходи в інших напрямках для допомоги дітям українців збігців і в разі досягнення конкретних результатів буде негайно повідомлено про це Голову К. О. С. Р. М. Ілїнського. Одночасно прошу ласкаво прийняти від мене для Вашої школи чек на 17000 пош. мар., на банк Тор. у Чен. ч. 329 від 11 жовтня.

Прийміть задоволення в моїй глибокій пошані до Вас і всіх Ваших співробітників.

За Укр. Нац. Раду у Франції Савченко, Голова.

Голова К. Осв. Р. М. Ілїнський

На Волині та Холмщині

РАТУЙТЕ ШКОЛУ!

(Лист до редакції.)

Не маючи змоги в інший спосіб добитися правди та висловити свій розпач, просимо В. П. важного п. Редактора не відмовити вмістити на шпальтах «Укр. Трибуни» цей наш глибокий протест проти утисків місцевої влади над нашою школою.

В «Укр. Трибуні» вже споніжалося (ч. 120) про те, що в с. Тро-

стяні, Луцького повіту на Во-

тою—для сільсько-господарчої школи. На разі поки що йде реалізація проєкту, про дальніше існування сільсько-господарчої української школи ще нічого не чути, а будинки стоять пустими.

Але цього мало. Зосталася в нас ще початкова школа, буваха церковно-парафіяльна. Вона налічує замиш 150 учнів і має 3 вчителів-українців і четвертого по польським предметам. Міститься в будинку, спеціально для неї збудованому і вторік наново одремонтваному на кошти Тростянської сільської громади. Проте для такого великого села і для стількох дітей це будинок заїсний,—бракує ще одної залі (для третьої групи) та помешкань для 3 вчителів (поки що має помешкання тільки керівник школи).

Між тим зявилася в нашому селі жінка недавно звільненого з посади фельшера, пані Суша. Позаторішньої зими вона була вчителькою на сусідній колонії Березині, (в польській школі), але звідти мусіла втікати від розлюченої громади. Минулого року вона вже вчителювала на другій колонії (теж по сусідству)—Ігнатівці, і звідти її також вигнали—свої ж такі поляки. Щоб не стратити зовсім посади, вона на цей рік вирішила сісти на голову українцям, в надії, що ці з нею вже нічого не зможуть зробити. На ціле село в нас є тільки одна польська фамілія Маєвських, яка складається з 4-х родин і може дати хіба 2—3 дітей шкільного віку. Однак пані Суша змайструвала явно фальшивого «приговора» від якихсь 17 фамілій польських, що проживають нині в с. Тростянці і хочуть мати польську школу. Як збиралися ці підписи, видно з того, що один з Маєвських сам признався, що фельшер (чоловік пані Суши) запропонував йому підписатися, коли він до нього прийшов за лікарством. Другий знов—Коніцький (з хут. Підсосоння) мусів підписатися для того, що в протиний разі фельшер одмовлявся лічити зуби його жінці. Звичайно, ніякого скоту для складання цього «приговору» не було.

На підставі цього «приговору» інспектор шкільний відчинив у с. Тростянці польську школу початкову, призначивши керівником в ній п. Сушу. Проти цього, звичайно, ніхто не перешкодив,—нехай собі відчиняють школу, яку хочуть, але біда вся в тім, що на жадання пані Суши інспектор шкільний звелів для цієї польської школи очистити залу в початковій залі українській. Тут і так нема де дітей та вчителів подіти, а ще кажуть віддати одну залу для чотирьох польських учнів, з якими п. Суша нині то організує школу—звичайно, щоб мати для себе сяке таке місце. До того ж ще й чоловіка П. фельшера—Воевідство недавно звільнило з посади за побори та експлуатацію людинності. Видно, гарна пара, коли до всіх сторін їх виганяють,—значить, треба моститися тільки в українську школу, бо вже більше нікуди: свої не приймають, ре приймають.

Отже ми, уповноважені від сільської громади, звернулися до п. Інспектора з проханням—не порушувати нормальної перебігу навчання в українській школі, і для тої польської школи в Тростянці призначити інший будинок, котрий є в селі досить. Ми звернули увагу на те, що коли в одному будинку містяться 2 школи, то неминуче почнуться непорозуміння спочатку між дітьми тих шкіл, а потім і між учителями, і замість науки почнуться асякі сварки та наклепки, особливо, коли на чолі одної з тих шкіл стоїтиме п. Суша, яку свої ж поляки вже двічі вигнали (видно, було за що). Ми зазначили, що в Тростянці є ще багато вільних і цілком придатних будинків, де можна було б відчинити нову школу, не прешкоджаючи нам мати свою. Дивно справді, що мало не дві сотні українських дітей мусять тиснутися одно на другому, аби для 4 польських (чи, власне для п. Суши, вигнаної з двох колоній та її чоловіка, вигнаного Воевідством) дати притулок. Однак, п. Інспектор заявив нам, що школа не наша, а жондова, і він має право сам нею розпорядитися, а коли нам не подобається п. Суша, то може вона йому подобається, як учителька, і навпаки,

українські вчителі йому може не до вподоби і т. д. Так ні з чим ми й пішли.

Отже, звертаємося цим шляхом до всіх, кого це цікавить і кому про це відати належить: допоможіть нам врятувати свою школу! Невже тільки для того, щоб дати притулок вигнаним своїм ж звідусюди райства Сушам можна руйнувати школу, з такими труднощами збудовану й ремонтвану на селянськ. трудові копійки—тільки тому, що це школа українська?

З доручення Тростянської сільської громади уповноважені Рентій Полішук, а за неграмотного і за себе расписалися Константин Ольхович і Іларіон Гордіук.

3 жидівського життя

Жидівська делегація на Вашингтонську конференцію.

Жид. кор. бюро повідомляє з Нью-Йорку, що в зв'язку з конференцією, яка має відбутися в Вашингтоні в справі розбродження в Нью-Йоркських жидівських колах виникла думка вислати на конференцію жидівську делегацію з метою висловлення протесту проти переслідувань жидів у Східно-Європейських країнах.

Анція жидівських комуністів проти суботнього відпочинку.

«Сюн. Б. Пр.». Акція проти суботнього відпочинку набирає все більших та більших розмірів у жидівських осередках соціальної Росії. Намагаються переконати населення в тому, що святкування жидів у суботу шкодить економічним інтересам країни.

Сіоністи в Берліні.

31-го жовтня під голосуванням д-ра В. Яковсона у Берліні відбулося зібрання сіоністів Росії та України, які перебувають у Берліні. Після вступної промови Яковсона, в якій було охарактеризовано працю останнього з'їзду сіоністів в Карлсбаді, були окреслені завданням сучасного зібрання—та мета російсько-української організації сіоністів, яку мають намір утворити в Берліні.

Ексцеси антижидівські в Будапешті.

«Жид. кор. Б. Пр.» повідомляє з Відня, що жидівські «армії» регента адмірала Горті, з бандами антисемітської організації «Піднесення Угорщини» і озброєнними студентами в жидівських вулицях Будапешту в неможливий спосіб переслідували мешканців-жидів.

ВАРШАВА

Укарання жидівських газет за брехню про уряд УНР.

«Наш Курер» від 3 листопада ч. 301 на підставі повідомлення агенції «Польпрес» подає, що Петлюра і український уряд перебувають у Тарнові.

Агенція ПАТ з дня 3 листопада офіційно повідомляє, що на підставі розпорядження комісаріату уряду м. Варшави, зачинено дві газети: «Наш Курер» і «Дер Юд», «за подання свідомо неправдивих відомостей, що буцим то Петлюра і український уряд перебувають в Тарнові». Крім того сконфісковано ч. 301 «Наш Курер» і ч. 216 «Дер Юд». Редактори й видавці зазначених газет притягнуті до судової відповідальності.

Театр і музика

СЬОГОДНЯ В ТЕАТРАХ.

ЗЕЛІКІЙ—Мадан Бутерфлей.
РОЗМАГТОСЬЦІ—Історія Сальому.
РЕЛУТА—Прозоїзм.
ПОЛЬСЬКИЙ—«Ленін» і Прекрасна Гелена
МАЛІЙ—Восьма жінка Синьобородого.
НОВОСЦІ—Прекрасна Гелена.
ПОДЕВІЛЬ—Дана в горностаях
ПОВНЕХНІЙ—Похід духів.
ДРАМАТИЧНИЙ—Бездоння.

Б И Р Ж А.

(по нотуванням Кредит. Банку у Варшаві)
Долари 2875
Франки 195
Фунти 11.600
Марки нім. 17
Корони 1,7
Рублі 0,76

Нотування на варшавській неопційній біржі за 2 листопада були долями 3003, долари канад. —, франки франц. 240, франки бельг. —, фунти 12.500, марки нім. 19,25, рублі золоті 1530, срібні 750.

ПОТРІБУЮТЬСЯ ЖІНОЧІ Й ЧОЛОВІЧІ ГОЛОСИ для

Української капели Кошиця.

Бажаючі вступити згошуються листовно до редакції «Укр. Трибуни» на імя Кошиця. День проби буде оголошений.

Миколу Янчевського

чи хто про нього знає од імені його сестри Олі просять обізватися по адресі «Української Трибуни» для А. Горжені.

На увагу школам, «Просвітам», книгарням, кооперативам і Громадянству!

Т. ШЕРЧЕНКО: КОБЗАРЬ

НАРОДНЕ ВИДАННЯ, ПОВНЕ В 1 ТОМІ З ПОЯСНЕННЯМИ Й ПРИМІТКАМИ ПРОФ. ВАС. СІМОВИЧА.
З портретом і біографією поета.

Ціна 50 мар. нім. з пересилкою. У Галичині, Австрії та Польщі 40 м.н.

Видання Т-ва «Українське Видавництво в Катеринославі». К-слав—Ляйпціг.

НОВІ ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ.

«ЯРИНА» Український буквар, склав А. Воронень, IV, перероблене видання з усіма новими малюнками Ю. Магалецького, з додатком «Для учителя». Як учить з букваря «Ярина». Ц. 8 м.
«ЯРИНА» Українська граматка з читанкою, склав А. Воронень, в 32 малюнках Ю. Магалецького, з додатком «Для учителя». Як учить з букваря «Ярина» та «Як вести розмови з малюнками» Ц. 15 м.
А. ВОРОНЕНЬ Перша читанка з малюнками Ю. Магалецького. Ц. 7 м.
М. О. КОВАЛЕВСЬКИЙ Історія Греції та Риму, для школи й самовуки, з 46 малюнками й 3 картками. Ц. 12 м.

Ціни в німецьких марках, але платити можна всякими грошми по курсу дня. Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більшій замовлення—значна знижка.

Ціни скрізь з пересилкою. Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще переказати на Копто В. Wygowy, Dresdner Bank, Berlin, або Wiener Bauverein, Wien, або просто на адресу:

Eug. Wygowy, Berlin SW. 47, Yorkstr. 84/1 bei Salomon.

Каталог дурно. Казки й оповідання для дітей. Історичні оповідання й повісті.

Великий ілюстрований

Календар Товариства „ПРОСВІТА“

на 1922 рік

Календар складається із трьох частей: календарію, літерат. часті і оголошення. Календарію якимусь докладний час скоду й заходу сонця та місяця кожного дня в році та потрібні астрономічні вісті.

Церковний календар із виказом укр., катол., правосл., лат. та жид. свят. Літературна часті календаря містить оригінальні статті наших найвідоміших популяризаторів науки та письменників. Окрім виїмків із поезій Івана Франка, Грінченка, Старицького і др. поміщено в календарі РЯД ПАТРІОТИЧНИХ ПІСЕНЬ З НОТАМИ І СПРАВЛЕНИМ ТЕКСТОМ.

Календар Тов-а «Просвіта» на 1922 рік обіймає 161/2 ар. друку 4°. Наклад невеликий. Ціна 700 п. п., з портом 780 м. п.

Замовляти належить вже в канц. Тов-а «Просвіта». Львів, Ринок ч. 10.